

בנשיאות מורנו הרב חיים רבי שליט"א

זנת זקנים

עלון שבועי להגדלת ורוממות התורה ולומדיה והחדרת השקפה טהורה ואמתית לכל אחד מישראל

גיליון מס': 245 פרשת: בראשית שבת קודש כ"ז תשרי תשע"ט (6 באוקטובר 2018)

כניסה יציאה ר"ת

19:33	18:56	18:01	תל-אביב
19:36	18:54	17:44	ירושלים
19:31	18:55	17:50	חיפה
19:33	18:56	18:01	באר שבע

"פני שבת נקבלה כי היא מקור הברכה"

המשא המרכזי מורנו הרב שליט"א

תורה את כל עם ישראל. "זכרו תורת מלש עבדי" (מלאכי ג, כב). רואים כמה הכסף, התפקיד והמשרד לא קובע. יש תורה או אין תורה, זה מה שקובע.

קמיע אמיתי לסילוק עין הרע

כשאדם הולך עם התורה, עם האמונה, ואשה הולכת עם הצניעות, זה קמיע לברכה, קמיע נגד עין הרע, קמיע ששומר עליהם, כל הדינים והבעיות לא מתקרבים לזוג כזה, בכלל לא! למה? פה יש קדושה, פה יש צניעות, פה יש תורה.

יש איזה יהודי שכל פעם יש לו בעיות. פעם הבן שלו נופל, זה בית חולים. מה יהיה! אמרתי לו עצה, רבותי, הוא הפסיק לבוא אלי, הכל הסתדר. אמרתי לו: "כל זמן שלא תהיה בבית שלך, תגיד מיד וידוי מכל הלב. 'חטאתי, עויתי, פשעתי'". וידוי מסלק את הדינים, מוריד חסדים, עוזר למשפחה. יש כל מיני תיקונים נגד עין הרע, זה דברים קטנים. הרב הגדול - רעייתו לובשת צנוע, אין עין הרע. אתה כל יום לומד תורה - יש לך ברכה. תגיד וידוי 'חטאתי, עויתי, פשעתי' - יש לך ברכה.

ללמוד תורה תוך כדי שינת הלילה

המקום הקדוש הזה כמה מרן בייך אותו. וברוך ה' זכינו לשלוש קומות, ארבע קומות כמעט. מצפים לעוד ארבע קומות בקרוב יהי רצון. והציבור הקדוש שתורם ועוזר וקונה, כמו שאמר הרב אליהו, בני יקירי ואהובי, מטר בניה במקום הקדוש הזה. יש חידוש בהלכה - במצוות לא מועיל שליחות. "תניח קמיע במקומי", "שב בסוכה במקומי", "תאכל כזית מצה במקומי", "תתפלל במקומי" - לא שייך! מצוות חלים על הגברא ולא בחפצא. בדבר אחד, במצוה אחת מועיל שליחות. אתה, אתה, מחזיק תורה? תומך בתורה? קונה מטר בניה? כאילו אתה למדת תורה. על המטר הזה ישבים ולומדים אברכים ותלמידים כל היום. רבנים הולכים ובאים הולכים על המטר שלך. זה טאבו לא ברשם המקרקעין, זה טאבו למעלה בשמים. "שלוחו של אדם כמותו" (קידושין ס"ט).

הרבנים כותב שלפי העונש תדע כמה המצוה. כיפור זה כרת, שבת סקילה. מה יותר חמור? שבת, שכן זה סקילה. איזה עונש. לפי השכר תדע כמה המעלה של המצוה. תורה מחזיק את העולם. כמה השכר? כל דקה, כל שניה. אתה מחזיק תורה? כאילו אתה לומד תורה.

עיר הקודש חולון - עיר של תורה

רבותי, הרב הראשי, מורנו הגאון הרב אברהם יוסף שליט"א. בנם של קדושים, קדוש עליון, הגאון הקדוש אין כמותו. מרן רבינו הגדול ויצ"א. ה' יתן לו כח והצלחה וחיים טובים להמשיך ולהנהיג אותנו עד ביאת המשיח, יהי רצון. וכן, הגאון הרב יוסף מוגרבי שליט"א, חבר שלי שנים רבות. אני זוכר את אבא שלו ע"ה. לאבא שלו היה מסעדה באזור התעשייה בחולון, ושם הורה: "מי שמניח תפילין, הנחה 10%". פעם הייתי אצל הרב מוגרבי בישיבה ואמרת: "הפסוק בתהלים (קד, כה), אומר: 'הי רצון, וכן, הגאון הרב יוסף מוגרבי יוסף מוגרבי'".

שעושים למען התורה בעיר שלנו, כמה שמחה יש בשמים, כמה קדושה, כמה ברכה. זכינו בעיר שלנו חולון שיש מלא תורה. מי ישב כאן לפני שערים שנה, חמש עשרה שנה? רבינו הגאון, הראשון לציון, האמיתי, העולמי, מרן הרב עובדיה זיע"א, שכולנו תלמידיו, הוא ישב כאן. עוד לא היה כאן חשמל, לא היה כאן ריצוף. הוא בא לכאן עם רבי אריה דרעי. כמה ברכות, כמה תורה, כמה חיזוקים? אני זוכר כשמרן נכנס לפה שרו

דרשת הקבלת פני רבו - סוכות תשע"ט כולנו תלמידים של תורה ויראת שמים

פרשת בראשית תשע"ט.

הוקלד ונערך מתוך משאו המרכזי של מורנו הרב שליט"א במעמד הקבלת פני רבו ושמתח בית השואבה סוכות תשע"ט.

חברים יקרים וחשובים, ברוכים הבאים בשם ה'. תזכו לשנים רבות נעימות וטובות, כל הציבור אוהבי התורה, דורשי תורה, לומדי תורה, כל מי שמקדש שם שמים, נשים צדקניות.

על 1% מתקיימים כל יתר ה- 99%

אנחנו בעיצומם של ימי חג הסוכות תשע"ט. כל רגע ורגע יש שאתה יושב, רוקד, שמח, מדבר, צוחק, מברך, קורא, מתפלל - מצוות, מצוות בלי סוף. ואשרינו שזכינו להיות יהודים ולקבל את התורה. בזכות היהודים העולם קיים, בזכות עם ישראל, בזכות אלו שעוסקים בתורה ואלו שידועים לקדש שם שמים.

איך אומר הוזהר הקדוש? המשל של הוזהר מאד מחזק אותי. כמה אדם שוקל? שבעים, שמונים, תשעים קילו? הרבה זה לא בריא. שוקל, יש לו כח חזק, מה מחזיק את הכל? הלב. כמה שוקל הלב? בקושי מאה גרם? אולי תשעים גרם, כביצה ומחצה. ואדם חי מכה הלב. אוי אוי אוי. על הכל, עם התקף לב אחד, הכל בסכנה. הלב מחזיק את הגוף של האדם. היד חזק, הגוף חזק, הלב רגיש, עדין מאד. חס ושלוש מכה קטנה סכנה על שונאי ישראל.

עם ישראל זה הלב של העולם. בעולם מיליארדי בני אדם, ועם ישראל פחות מחצי אחוז. והם מחזיקים את העולם. השבת, המצוות, הנשים יודעות להתלבש בצניעות, אבא ואמא על חינוך הבנים, חינוך דתי, תורני, מה שאוכלים מברכים, גברים כל ערב (גם אנשים עובדים אחרי התבודד) עוסקים בתורה - זה מחזיק את העולם. "אם לא בריתי יומם וְלַיְלָה קִוּוּ שְׂמִים וְאָרְץ לֹא שָׁמַת" (ירמיהו לג, כח), לא יהיה עולם. אומר רש"י, "יומם וְלַיְלָה" (שם) וגם "וְהָיְתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה" (יהושע א, ח), גזירה שווה - התורה מחזיק את העולם.

שומר ישראל

מי שלומד תורה ומקיים מצוות, כתוב בוזהר הקדוש, עושה חסד עם כלל עם ישראל מאחר שהוא מוריד ברכה לעולם. זה שומר על המדינה, שומר על החיילים שלנו, עוזר לתושבים, מונע מגפות, מונע מחלות, מונע תאונות דרכים. למה? יש תורה, לומדים תורה, עוסקים בתורה, עושים מצוות, אין עבירות - יש ברכה מלמעלה. זה יסוד הנהגה שכל יהודי חייב להאמין באמונה שלמה.

יש כאן רבנים רבים ברוך ה', שכולם מזכים את הרבים, מצביעים שיעורי תורה, אברכים יקרים שלומדים - כל אלה, רבותי, שעושים קידוש ה', הם עושים רעש גדול בשמים. הגה גם רואים פה ילדים חמודים, תינוקות של בית רבן, כל אחד מהם יכול להיות כמו הרב עובדיה, כמו הרב שך, כמו הרב אלישיב, כמו הסטייפלר, כמו הרב שטיינמן. חיו קרוב למה שנה, מעל מאה, כמה תורה! כמה תורה!?

זה הגדול, קטן יהיה

גם במקום הקדוש הזה תל גיבורים חולון. מה היה כאן לפני שלושים שנה? צריך נוזל מיים? מה היה פה? התחיל פה תורה והמקום הזה גדל ופרח. הרב זליכה, אני לא אשכח את זה, הוא ישב כאן ליד הרב עובדיה. הרב יוסף עזרא זליכה ע"ה, רב שכונת "פרדס כץ" מבני ברק, ישב כאן, פה פה, אמר: "כשתינוק נולד אומרים זה 'הקטן גדול היה', כשבונים בית כנסת (היה פה שלוש קומות כמו עכשיו) צריכים להגיד: 'זה הגדול קטן יהיה'".

רבותי, התחלנו מקטן. היום למעלה ממאתים אברכים שיושבים כל יום ועוסקים בתורה. מיום שבא לכאן הרב אליהו שליט"א, בני, בכורי ואהובי, כמה תורה הרבה במקום הקדוש הזה, רבותי? מגיע לו כפייה לרב אליהו. יועץ, דובר, חושב, שוקד, אחראי לכספים, אחראי למענקים, אחראי להרבות תורה. איך זכינו ברוך ה'. הודו לה' כי טוב, כי לעולם חסדו.

"סגולה" לשמירה והגנה

רבותי, לפני שלושים שנה בערך הגיעתי לשכונה כאן. עוד לא היו לי חברים שיעזרו לי. בניתי סוכה. ישבתי על הגדר שלושה מטרים גובה כדי לסגור את הקרשים של הסוכה עם פשתן ואזיקונים. פתאום כמעט נפלתי, וה' הציל אותי. ובאותו רגע הגיע לי תירוץ יפה על שאלה חזקה ששואלים בחג הסוכות.

מה השאלה? הטור שואל את זה (פי תרכ"ה), משנה ברורה מביא את זה (שם סק"א). למה חיים את חג הסוכות בחודש תשרי? הרי מתי יצאנו ממצרים? בחודש ניסן. כמו שעושים פסח בחודש ניסן על כך שאכלנו מצה שבעה ימים, גם בחודש ניסן יצאנו ממצרים ואז צריכים לעשות סוכה בחודש ניסן זכר לענני כבוד. אחרי פסח, לפני פסח, אבל זה לא התחיל בתשרי. "בַּפְּסַח תִּשְׁבּוּ שְׁבַעַת יָמִים" (ויקרא כג, מב), למה חודש תשרי?

רבותי, ישנם תירוצים רבים על שאלה זו. אחד התירוצים היפים שבא לי באתו רגע. לעשות סוכה זה סכנה. עולים על הגג, עולים על הגדר, ימינה, שמאלה. אל תעמוד במקום סכנה! אפשר ליפול! אפשר, חס ושלוש, להינזק! מי לא ניווק? מי שאין לו עבירות. אין לו עבירות, יש תורה, יש יראת שמים, אלוקים שומר עליך. חודש תשרי, אחרי ראש השנה, עשרת ימי תשובה, שליחות ארבעים יום, יום כיפור הקדוש, אין לנו עבירות. אין עבירות - אין סכנה. תעשה סוכה עכשיו.

פסח, כל החורף אכלנו, שתינו, קצת השתוללנו, זה בעיה. בתשרי, רבותי, "וְלִקְחֶתֶם לְכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן" (ויקרא כג, טז), הפסוק מעיד על כך שאין עבירות. התשובה, הטורה, השליחות שרצים כולם, כשיש תורה, כשיש תשובה, אין עבירות, אין דינים, אין סכנה.

דוד המלך ע"ה יושב ועוסק בתורה. אותו מלאך רוצה לבוא ולטול את נשמתו, הרי הגיע זמנו, והוא לא יכול לגשת אליו (שבת ל"ג). גם רבה (ב"מ פ"א), אותו מלאך בא ולא יכול לגשת והאיל ועוסק בתורה. רב יוסף, אותו מלאך בא אליו והוא עוסק בתורה, והמתין לו 30 יום (מ"ק כ"ח). דוד המלך עד שלא ירד מהלימוד מדרגה אחת או שתיים, מלאך המוות לא ניגש אליו. למה? תורה אגוני מגנא ואצולי מצלא (פוסטו כא). תורה שומר על האדם. אגוני מגני מיצר הרע, אצולי מצלא מיסורים (עין פרש"י שם).

רוצה לייצר כסף?

אני אומר, רבותי, בכיפור כאן השנה, שלושה ארבעה בחורים, בני שלושים-ארבעים, "בארו אתם כאן רק בתפילת הלילה, היו כאן ובכנו: "בארו עולם, אין לי עבודה, אין לי אשה, אין לי כסף". בוכים הם. נראים שובבים קטנים. אמרתי להם: "תבואו ללמוד". כשיש תורה, יש שכל, הכלה בדרך, הפרנסה בדרך. העבודה לא קובע, לא המשרד, לא הקרבה, קובע ברכה מבורא אלוים. קובע, קובע ברכה מהשמים, קובע לימוד התורה.

היום (י"ח תשרי) היה אורח שלנו משה רבינו ע"ה. הלילה אהרן הכהן. משה רבינו, גם כן רוצים להרוג אותו. פרעה רצה להרוג אותו, והוא ברח והיה אצל יתרו. לא רק שהתחתן והקים משפחה, עוד זכה ולימד

שלום וברכה, מורי ורבותי!

את המאמר הקודם היינו צריכים לסיים בטרם עת ובעת מילוי תפקידו כאחד, ותגובותיכם הרבות העידו על השניים. היום נסיים עם המאמר והשלכותיו לגיל המתבגר, ורק בלאחר מכן נתפנה יחד לתגובות על התגובות.

סכמנו במאמר הראשון שהאהבה אותה צורך ילד מהוריו אמור להיות ללא תנאים, וללא קשר כלשהו למעשיו, אמונותיו ואפילו יחסו כלפי הוריו.

הפלא הוא שזה נכון לגבי ילדים בני שנה, שנתיים, שלוש, עשר, וגם לגבי ילדים בני ארבעים, חמישים ויותר. לא מעט אני נפגש עם בני זוג בני שבעים ויותר שמבקשים ליישב את ההורים בינם לבין ילדיהם המזדקנים.

לאחר שיחה קצרה מתברר בכל המקרים כמעט ללא יוצא מן הכלל, שמה שמטריד את הילדים המבוגרים הוא דבר אחד: "מדוע אבא ו/או אמא מתערבים לי בחיים?". והם אומרים: "מה בסך הכל אמרנו לו? שיתלבש חם כי בחוץ קר, שיעזוב את העבודה כי בעל הבית קשה, שלא יקח הלוואה כי לא בטוח שיהיה לו להחזיר, שלא ישקיע ביבוא המור החדש כי יתכן והחווים לא מי יודע מה מגינים. במקום שיאמר 'תודה' שאנו עוזרים לו עם ניסיון החיים שלנו ועוד בחינם, זה מה שהוא מחזיר לנו?".

ויש מקרים של ילדים מבוגרים שמרוב כעס מנתקים כל קשר עם ההורים שלהם, לא מגיעים לביקורים, לא מזמינים לאירועים, ואפילו לא מוכנים שהנכדים ידעו שיש להם סבא וסבתא בכלל...

מהבחינה הזו האסון בילדים מבוגרים גדול לאין ערוך מהאסון בילדים קטנים, כי כבר יש בכחם להרוס הרבה יותר בכמות ובאיכות מאשר הילדים הקטנים.

ולמה זה קורה? כי ילד "לעולם" לא מוכן לקבל את האהבה של ההורים שלו. הוא לא מבין אותה, אין לו מספיק כלים לקבל אותה. כאשר אמא אומרת לבת שלך: "יש לך כתם על החולצה, תחליפי את החולצה", מבחינת הבת באותו רגע "אמא שונאת אותי". גם את זה צריכים לומר בצורה כזאת שלי: "נסיכה שלי לא אמורה להסתובב עם בגד שיש עליו כתם", כך שלא תהיה שניה אחת שהילדה תאמר לעצמה: "אולי אמא שונאת אותי". אמרת "נסיכה שלי" זה כבר מתחיל טוב.

יש מקרים חריגים שבהם צריכים להכות את הילד, וזה רק מקרים חמורים ביותר שהם שקר ובמקביל לו גניבה, חוצפה שעליה אסור לוותר ואכזריות. אלו שלושה או אפשר לקרוא להם ארבעה דברים שבהם מכים את הילד על היד או בצורה עדינה אחרת, אבל חוץ מזה לא מכים. אבל גם אז, בשעה שמכים, אבא שליט"א אומר, תאמר לו: "אבא אוהב אותך", כך שלא תהיה שניה אחת שהבן יחשוב שאולי אבא לא אוהב אותו.

כי ילדים בדרך כלל נוטים לחשוב שההורים שלהם לא אוהבים אותם, ובדרך כלל כל הערה נתפסת בתור עוד ראיה לכך ש"אבא לא אוהב אותי". כי מבחינת הילד, מי שאוהב אותו אמור להסכים לכל הרצונות שלו ולא להעיר לו כל הערה חלילה...

ולרבה מאד ילדים, ביחוד אם מעוררים להם את זה ושואלים אותם: "אולי אתה בכלל לא הבן של ההורים שלך? אולי אתה חטוף?", הם מקבלים טראומה, ובכל פעם שההורים מעירים להם, אז הם אומרים לעצמם: "נו, זה בגלל שאני לא הבן שלהם". וכשגדלים, יש הרבה ילדים שאומרים "שנים חששתי שאני לא הבן של ההורים שלי". אבל למה? תראה כמה השקיעו בך, כמה נתנו לך. את כל מה שההורים השקיעו ונתנו הילדים פחות רואים, הם יותר רואים את מה שחסר, ובעיקר את זה שמעירים להם הערות.

שלמה המלך, החכם מכל האדם, כותר במשלי (כב, ו) **הַנֶּזֶק לְנֶזֶק עַל פִּי דְרֹפָה**, גם פי זקין לא יסור מִפִּנֶּה. כל דור זו דרך אחרת, כל משפחה זו דרך אחרת, וכל ילד באותה משפחה זו דרך אחרת. יכולים להיות לך שמונה ילדים, וכל אחד מהם זקוק לדרך אחרת בהדרכה, השונה לחלוטין מאחיו.

אין דרך שווה, אין דרך זהה לכולם. נכון שצריכים להעמיד גבולות, נכון שצריכים לומר מה צריך לעשות ומה נכון לעשות, ונכון שבתור אבא אתה אמור לעמוד על שלך, אבל אף פעם לא באלימות ולא בצעקות, ואף פעם לא מתוך עיניים עצומות המתעלמות מתחושותיו של היניק.

יש לי פחד עצום לפתוח תלמוד תורה, מסיבה אחת - כי אני יודע מראש שאצלי בתלמוד תורה מי שיגביה את הקול שלו על תלמיד פעם שניה, ילך הביתה. כי פעם ראשונה אולי לא הבנת שזו צעקה, פעם שניה כבר הבנת שזו צעקה, וזה "לא בבית ספרינו"...

החלש צועק ומכה, החזק לא צועק ולא מכה.

זה בדיוק כמו הרעיון של חסד וגבורה. זכיתי לומר את זה בפני מרן הראש"ל הגאון הרב יצחק יוסף שליט"א כשהתלוותי למר אבי שליט"א לביקור בביתו, והוא נהנה מהרעיון. הוא אמר לאבא: "תשמע, זה דבר חכם" [על אף שגם הסתם ידע זאת, רצה לייקר אותי בעיני אבא, עניין של מידות - לתשומת לב כולנו]. מדוע בחלוקת החסד והגבורה ימין זה חסד ושמאל זה גבורה? כמו כן בבעל ואשה, הבעל נקרא "חסד"

והאשה נקראת "גבורה", לכאורה ההיפך נכון יותר. יד ימין יותר חזקה, ולכן היא היתה צריכה להיקרא גבורה. יד שמאל פחות חזקה והיא היתה אמורה להיקרא "חסד". אותו דבר בעל ואשה, בדרך כלל הבעל יותר חזק מאשתו... הוא היה אמור להיקרא "גבורה" ורעייתו "חסד".

מה התשובה? דוקא החזק אף פעם לא משתמש בגבורה, ודוקא החלש תמיד משתמש בגבורה. החזק מחבק, החזק אוהב, החזק אומר: "אמרת, זה מספיק". מורה סמכותי לא צריך להגביה את הקול שלו על התלמידים. הוא מסתכל בעיניים ואומר: "אמרת, לכולם לשתב, וכולם יושבים".

ומדוע אני חושש לפתוח תלמוד תורה? כי אני יודע שלא כל המורים סבלנים ולא כל המורות סבלניות, ואי אפשר להחזיק כך ילדים. זו לא חכמה גדולה להרצות להם פעם בשנה חצי שעה וללכת הביתה. ומי יודע אם מנהלי מקומות החינוך הקיימים לא חשבו כמוני לפני שפתחו, והמציאות היא זו שטפחה על פניהם. אז עד שאוורא מי יהיו המורים החזקים והשקטים, אמרתי לעצמי שלא אפתח. אבל מבחינת האמת מורה שמרים פעם אחת קול על ילד הוא רוצח. ואם הוא רוצח, אז אני שלחתי את הרוצח הזה ואני והוא ביחד ניכנס לגהני גהינם. מה אני צריך את כאבי הראש האלה?

מה קורה לאמא שצעקה סתם על הבן שלה? מה קורה לאבא שצעק סתם על הבן שלו? ו"סתם" זה לא שזה לא מגיע לו. גם אם זה מגיע לו, אבל הפתרון האמתי לא היה צעקה. אם מגיע לו כי הוא עשה טעות והפתרון הוא לא צעקה, אנחנו עברנו על "לא תרצח". והאסון הוא ש"לא תרצח" על אדם זה אפשר לעבור רק פעם אחת. כי מי שרצח את חבר שלו, נגמר הסיפור. הוא הרג אותו, ובפעם הבאה הוא כבר לא יכול לרצוח אותו. אולם את הילדים שלנו אפשר לרצוח כל יום מחדש, ולפעמים גם מתוך אהבה ולפעמים גם מתוך "עקרון" של חינוך.

קרובי משפחה פסולים לעדות, ואפילו משה ואהרן פסולים לעדות. ואם משה בא להעיד על אהרן לרעה, לא לטובה, הוא אומר: "אני מעיד שאהרן חילל שבת", האם העדות שלו מתקבלת או לא? לא מתקבלת. אבל למה? הוא לא העיד לטובתו, הוא העיד לרעתו. או האחרונים כתבו שזו גזירת הכתוב, אבל יש שמסבירים את הטעם, משום שלפעמים זו רעה שממנה חושב האח שתצמח טובה, לכן הוא מעיד לרעה. אבא לפעמים "רוצח" את הבן שלו מתוך כוונה טובה... אין דבר כזה, אסור שזה יקרה, ומי שביטו מנוהל כך חלילה, חייב לעצור זאת מיידית.

לפני מספר שבועות, דיברתי על כך שבעל שמכה את אשתו, אשתו לא צריכה לומר לו: "נפנה ביחד לכבוד הרב לשאול אם זה נכון או לא, או אולי נלך ביחד ליעוץ זוגי". אשתו צריכה באותו רגע לצאת מהבית ולומר לו: "מכאן הולכים או לרבנות, או ליעוץ שיהפוך אותנו לזוג מושלם". כי אם את נשאת בבית, את הופכת את זה למשהו שבדרך הטבע, משהו הלגיטימי, ותישארי אם זה עוד כמה שנים. וזה לא דרך הטבע, כי לבעל אסור להכות את אשתו.

שלחה לנו אשה מארגנטינה, על ידי אלדר היקר שאחראי על החינוך היומי במסירות, הודעה ארוכה מאד. הוא ניגש אלי עם דמעות בעיניים והביא לי לדבר איתה. היא כתבה לו שורה של רבנים ורבניות שהיא שומעת, והיא אומרת: "אף אחד מהם לא אמר לנו שאם בעל מכה את אשתו צריכים לעשות לזה סוף. ואנחנו הבנו, שמבחינת היהדות, אם בעלך מכה אותך, את צריכה להיות אשת חיל אמיתית ולקבל את המכות באהבה, ולהמשיך לעולם הזה להיות חלק מהמשפחה. תודה רבה שפעם ראשונה בחיים אמרתם את זה, ואני מבקשת מכם לפרסם את זה".

באותה מידה בדיוק, אבא שמרביץ לבן שלו זה עוול שחייב להיפסק באותו רגע. אין כזה מושג לדבר עם הילד בידיים. אמרנו ארבע מקרים חריגים שבהם עושים את זה, וגם אז על גבול שלא כואב. אבל ילד שמתנהג עם ההורים שלו בפחד, זה ילד שיעשה הכל בכדי שלא יקיים הפסוק "גם פי זקין לא יסור מִפִּנֶּה". שכן בזמן שאבא שלו בן שלושים והוא בן עשר, יש לאבא הרבה יותר כח ממנו. אבל כשאבא שלו יהיה בן שבעים והוא יהיה בן חמישים, לאבא שלו כבר לא יהיה כח, ואז הוא יעשה ככל העולה על רוחו, ואבא שלו רק יאכל את הלב שלו וימות בזכותו בקיצור ימים ושנים מהתקף לב או מאירוע מוחי. וכשהוא יגיע לששים יחד עם הבן שלו, והוא יהיה בטוח שיקחו אותו לגן עדן ואת הבן שלו לגהינם, יאמרו לו: "הבן שלך לגן עדן, אתה לגהינם, כי גדול המחטיא יותר מן ההורגו" (בראשית מדרש רבה כ"א ה').

באחד מימי שיש קיבלתי טלפון מאדם נכבד, ידיד אמת מאוסטרליה, מהעיר וינה. והוא שאל: "איך אני משכנע את הבן שלי לא לאכול אוכל לא כשר? הוא לומד בבית ספר יהודי כללי שלא כולם בו שומרים כשרות, ויש ביניהם כאלה שאוכלים אוכל ממש לא כשר. ואנחנו תופסים אותו קונה דברים לא כשרים. והמוסדות החרדיים לא מקבלים אותנו כי אנו בעלי תשובה...". אמרתי לו: "ביום ראשון אתה עולה על מטוס ועובר לגור בישראל, בשביל כסף אתה נשאר לגור באוסטרליה?". אמר לי: "איזה כסף? גם כסף אין פה". אז שאלתי אותו: "אז למה אתה נשאר שם? אתה רוצה שהבן שלך ילמד בין שקצים ורמשים ואין לך מקום שמוכן לקבל אותו לפי הרמה הרוחנית שלו, ואתה שואל איך אני יכול לגרום לו להתנהג יפה? מה אתה רוצה? הוא רואה את התברים שלו

אוכלים שוקולדים ונבלות וטרפות ונהנים מהחיים, והוא ילד בן עשר, והוא ישמע עמך עד כמה הם לא יהיו דוגמא אישית ואתה כן! אין כזה מושג."

ובלי קשר גם בלעדיהם בבתי הספר שם המורים גויים, כי זה מה שמשרד החינוך מאשר, ואתה שם אותו מול מורה גוי ואומר לו: "אנחנו עם נבחר".

הייתי שם ודרשתי בפניהם. הגיע אלי המנהל שלהם, אדם מקסים ונחמד. אתה יכול לומר לתלמיד שלו שהוא לא עם נבחר? איזו בת שלומדת כך אצל הגויים תבוא ותאמר "יש לי בעיה להתחתן עם גוי"? אנחנו האשמים. לא מעמידים ילד בניסיון ומסביבים לו, אלא מראש חוסמים את האפשרויות הלא כשרות. כי בדיוק כפי שחברה רעה משפיעה בדרך הטבע לרעה, כל כל קשר יומיומי עם ניסיון גורם לקרירות וממילא להשפעה שלילית.

החיים צריכים להיות יפים ורגועים ושלווים ושקטים. אשה שמרגישה קצרת רוח, אבא שמרגיש קצר רוח, שמרגיש שלפעמים "יוצא לו" בלי שהוא ירצה כעס ולחץ על הבנים שלו, חייב באותו רגע לעשות לזה סוף, בדיוק כמו שאשה שבעלה מכה אותה אמורה לעשות לזה סוף.

דרשתי פעם בפני חברים מתחזקים, ואמרתי להם שבדיוק כמו שכל אחד מבין שאסור להכות את האשה, כך צריך להבין שאסור להכות את הילדים. הצביע אחד ואמר לי: "כבוד הרב, נו באמת, אתה יודע שאשה צריכה לקבל מכות בכדי להבין מה אומרים לה"... כולם הסתובבו אליו ואמרו לו: "מה?!", הוא היה אדם "כנה עם עצמו". הוא אומר: "צריכים להכות את האשה בכדי שתבין לפעמים, וכך גם צריך להכות את הילדים שבינינו".

כולנו שומעים את זה ואומרים שזה מזועזע, אבל כולנו גם חייבים להבין שמי שעושה את זה גם רק "מדי פעם" ו"רק כאשר מעצבנים אותו או כמוציאים לו קרניים", הוא באותו רגע מוסיף לבן שלו עוד כמה אחוים שיצא פרחת, הוא באותו רגע מסייע לבן שלו שלא לומר עליו קדיש. כי הילד הקטן הזה, כמה שהאבא אומר "הקפדתי בשלוש אחוז", בשביל הילד זה שלוש אחוז, כי ילד בטבעו רואה את ההורים שלו כמי שרודפים אותו, לא כמי שאוהבים אותו. אין לו את הכלים להבין את זה. בכדי להגיע ל"גם פי יקן לא יסור מִמֶּנָּה" אפשר להגיע רק בצורה הזאת.

אצלנו חכמי ישראל קבעו הרבה מאד גדרים מסביב לגדרים שהקדוש ברוך הוא קבע לנו. כמו מוקצה. בשבת לא יהיה מוקצה. עד שהגיעו חכמי ישראל, מעזרא הסופר והילך, וקבעו שיש גם דברים בתוך הבית שאסור להזיז ממקום למקום. ועוד כמה דברים בסגנון. אבל מה? מהיכן זה נובע? האם זה נובע מהפחד של עם ישראל או מהאהבה של עם ישראל להקדוש ברוך הוא?

אם נראה קבוצה של ילדים משחקים ביחד בחצר של הבנין, ופתאום נפתח החלון ואחד ההורים צועק: "ילדים, אני מבקש להסתלק מכאן! לא לשחק בחצר. בין שתיים לארבע אסור להרעיש לפי החוק".

מה עושים כל הילדים? יוצאים מעבר לגדר של החצר הו ומשחקים על המדרכה. ילד אחד מפסיק לשחק. הוא אומר להם: "אם אתם רוצים שאצטרף למשחק, בואו ונעבור

למדרכה ממול". הם שואלים אותו: "אבל מה אכפת לך? אין לאיש הגדול הזה זכות לומר לנו היכן לשחק. הוא יכול לומר לנו רק אל תשחקו בחצר, לא לשחק במדרכה - הוא לא יכול לומר לנו. ממה אתה מפחד?". הוא אומר להם: "אני לא מפחד. האדם הזה הוא אבא שלי, ולאבא שלי אני לא מחפש את הגדר. הוא אומר להם: "אני לא מפחד. האדם הזה הוא אבא מחפש מאהבה איך לא להפריע לו לישון".

כלומר, החומרות של היהדות מגיעות מתוך האהבה, לא מתוך היראה. אם אנחנו מבינים את זה נכון, זה אומר שאם הבן שלך מתוך פחד יכול לעשות את המקסימום 70%, מתוך אהבה הוא רוצה שאבא שלו יהיה מרוצה, שיהיה טוב לאבא שלו.

שני ילדים - אחד שיעשה את הכל מרוב פחד מאבא שלו, המקסימום של היכולות שלו לא יהיו כמו המקסימום של הילד שלא מפחד מאבא שלו. הוא רק אוהב את אבא שלו, ומרוב אהבה הוא רוצה שאבא שלו יהיה מרוצה, שיהיה טוב לאבא שלו.

גם אם הוא עדיין לא מבין אם "יהדות" זה טוב או לא, כי הוא ילד קטן. הוא לא מבין למה אסור לחלל שבת, כי המח שלו עוד לא בשל לזה, עוד לא הסבירו לו. אבל דבר אחד הוא יודע - "אם אני אדרדר, זה יכאב מאד לאבא ואמא שלי. והם כל כך אוהבים אותי, ואני כל כך אוהב אותם. אסור לי לאכזב אותם". בצורה כזו הוא יתקדם ויתקדם ויגדל ויפרח.

אבל אם הוא עושה את זה מתוך פחד, הוא בעצם אומר: "אני אהיה בתוך תחפושת כל זמן שהם גדולים וחזקים. ואילו לאחר שאני אהיה גדול וגיבור יותר, אז אני אעשה מה שבא לי ולא מה שבא להם".

הכה היחיד שעליו צריכים להקפיד 24 שעות ביממה, 7 ימים בשבוע, 365 ימים בשנה, כולל שבתות וחגים, מועדים, צומות ותעניות, הוא אך ורק שלא יהיה רגע אחד שמישהו מהילדים שלנו יחשוב שאנחנו לא אוהבים אותו.

נפגשתי עם ילדים רבים מאד, וכאשר האבא יצא מהחדר, הילד אמר: "אבא שלי שונא אותי". ואני מדבר על הורים שמשקיעים בילדים שלהם. ואין אבא או אמא ששונאים באמת את הבן שלהם. אבל ילדים, מספיק שישמעו גערה אחת, משהו לא נכון אחד, הם כבר יחליטו ששונאים אותם.

צריכים לחזור על המילים האלה: "אני אוהב אותך", "אני אוהבת אותך" בלי הפסקה. יום ושעה שעה. היום הרבנים של השלום בית אומרים שכל בעל צריך לומר לאשתו עשר פעמים ביום "אני אוהב אותך". זה אומר שילדים צריכים לומר לכל אחד בנפרד לפחות עשר פעמים ביום: "אנחנו אוהבים אותך, עד כמה אתה מדהים ואין כמוך בעולם, עד כמה גם כאשר יסלקו אותך, אם יסלקו אותך, ולא משנה מהיכן, תדע תמיד שיש לך בית חם ואוהב שמעריכים אותך ותמיד אומרים 'אין כמוך בעולם'".

כי רק בצורה כזו נזכה לילדים טובים, עבדי ה' נאמנים, אלה שידאגו לנו וירצו שהרוחניות שמוצאת חן בעינינו זו תהיה הרוחניות שלהם, ונזכה מהם לנחת ולשלווה, וה' יכונן.

וברוכים תהיו!

לכבודו אולי עשר דקות בלי הפסקה. ורבי משה יוסף מתקשר אלי: "תשמע, אבא חלש היום. לא להכביד על אבא". אני ניסיתי לסמן לאנשים שיפסיקו. לא הצלחתי. אמרתי למרן: "רבינו, אוהבים את מרן כמו אבא. הרב רואה לי: "גם אני אוהב אותם".

וזכינו שבעירנו חולון הרב מוגרבי שליט"א, חברי שנים רבות, יש לו ישיבה, מורנו הרב אברהם יוסף שליט"א יש לו כולל "יביע אומר". כולם עושים תורה. ותלמידים וציבור ושיעורים וחזיוקים. איך זכינו!

כשאני הייתי מאורס, הרב עובדיה אמר לי: "תלך לחולון. מה תעשה בירושלים? מי יסתכל עליך? מי צריך אותך? חולון, חולון!". בירך את חולון. הרב אמנון בוגיוב ע"ה אמר לי: "תדע לך שהרבי מגור ככה אמר לי 'חולון תהיה עיר קודש'".

אתמול דיברתי בציבור ודיבר לפני רב אחד מירושלים. הוא דיבר על אתרוג מורכב, ולבסוף בדקה האחרונה אמר שהגב שלו מחולק. ואמר: "לפני ארבעים, חמישים שנה, מה היה בחולון?". כל מי שרק דתי שאלו "מי זה?".

כשחמי בא לחולון, הרב לנדמן שיהיה בריא ויזכה להצלחה בכל מעשי ידיו יהי רצון, אמר: "מהיכן אתם? הבת שלך בבית יעקב? האנשים שלך בישיבות?!", זה היה כמו כוכב שנפל.

היום ברוך ה' "כי מחולון תצא תורה". חולון בגימטריא מאה, 100% תורה. כשיש לנו כאלה רבנים ועוד רבנים, כולם ראשי קהילות, מרביצים תורה,

מוכים את הרבים.

בהלוויה של הרב צדקה, רבינו הגדול מרן הרב עובדיה אמר: "איפה שהייתי הולך, הייתי רואה את המנות. **באתי לחולון**, ראיתי את הרב צדקה". כל זה מראה לנו כמה זכינו שיש לנו כאלה רבנים, כמה תורה, ישיות, הכל לפי השקפת התורה. הדבר הבסיסי של כל הרבנים - "תגיד לי, יש תורה?", זהו.

בבחירות מצביעים שם

עוד מעט יש לנו בחירות, וברוך ה' מינו והסכימו שתנועת שם תמשיך בחולון, אך ורק שם. תנועת שם בלבד, מורי ורבותי.

אני רוצה להגיד חידוש בפני הרבנים בהיות וכולנו תלמידי מרן, רבי מביא (סיפ' וילנ) שהתלמידים של משה רבינו חיים כאילו משה רבינו חי. וכן מרן זיע"א. מרן צועק: "בניי, אהוביי, להצביע שם". מי שמדבר כל מיני דיבורים, הוא מורה הלכה בפני רבו. הוא בסכנה. שלושה רבנים שאתם מכירים, מחילה, נפטרו לחיי העולם הבא, ואחד מהם מגדולי הדור היה ואמר לו: "תעשה" (תפתח מפלגה). רבינו הגדול והקדוש היה בצער וקרה נזק. רבותי, נזק, לא עליכם. אני מפחד מזה. אסור להגיד שמות, אוי ואבוי.

מי שמגדל זקן, אשריו. ואומרים שזה על פי הקבלה. אני לא מבין בזה. אבל מי שכופה אחרים לגדל זקן ומכביד עליהם ומצער אותם וגם מפריע להם בשלום בית, אז מה זה שווה? ועוד שזה בגדר "מורה הלכה בפני רבו" מאחר שמרן רבינו הגדול זיע"א לא היה מקפיד.

ובעצמו גם היה מספר את זקנו. אז מי הוא זה ואיזה הוא שמרשה לעצמו להורות להחמיר? וכן, בנושא של בגדים לבנים לשבת קודש. לעצמן אשריך, אבל לחוץ ולכפות על אחרים, זה מסוכן. אף אחד מגדולי ישראל לא הקפיד על כך, ומרן רבינו הגדול זיע"א לא לבש לבנים בשבת קודש. אז זה בגדר "מורה הלכה בפני רבו", וזה מסוכן.

וכן, בבחירות, אצלנו זה בגדר צוואה מרבינו הגדול זיע"א. וכל מי שמהרהר ולא בוחר שם או שלא משפיע על אחרים או סתם מפריע, ועל אחת כמה וכמה הפועלים נגד שם, בודאי זה מסוכן ברוחניות ובגשמיות. וסכנה שכל אחד לוקח לעצמו מנהיגות של הדור, כאשר כולנו בפועל תלמידי מרן זיע"א בהלכה ובכל דבר. וכמה כואב הלב לשמוע שבעיר אחת בדרום יש **חמש מפלגות חרדיות** המגישות מועמדות לעירייה. וכמה לשון הרע ורכילות וקנאה ושנאה ותחרות נכשלים זה בזה, וה' יתברך ירחם עלינו תמיד.

בעירנו חולון רבי חיים זברלו מספר אחד, הוא ימשיך הלאה לעזור בעיר, יחד עם ראש העירייה ידידנו היקר מר מוטי ששון, אשר ידיו רב לו בעזרה וסיוע לתושבי העיר כבנים ממש וללא הבדלים ביניהם, ויהיה עזרה ותועלת יהי רצון. ואיתם כל החברים היקרים - הפעילים התורניים, כולם שלוחי דרבנן ויזכו לקדש שם שמים ברבים ולהרבות תורה ויראה לתפארת בישראל, אמן ואמן.

אלפים פקדו את מוסדות "עטרת חכמים" בחולון במעמד העלייה לרגל והקבלת פני רבו שהתקיים ביום חמישי ד' דחול המועד סוכות תשע"ט, במעמד מרנן ורבנן גדולי ישראל שליט"א. מצורפים בזה דברי מרן הראשון לציון ונשיא מועצת הרבנות הראשית, הגאון הגדול רבי יצחק יוסף שליט"א, אשר תומללו מתוך משאו. כאשר מתוכם מושמטים החיזוקים והחידושים בענייני חג הסוכות וענייני דיומא שאינם בכלל מצוות עשה שהזמן גרמה לקהל קוראינו הנפלא.

דברי מרן הראשון לציון ונשיא מועצת הרבנות הראשית הגאון הגדול רבי יצחק יוסף שליט"א

ראשי ישיבות שאין להם שום קשר עם בעלי בתים. יש להם את הישיבה שלהם, את ההרכב שלהם וזה לא כבוד להתעסק עם בעלי בתים מבחינתם. מרן לא אהב את זה. מה זה עם ישראל? רובו של עם ישראל בארץ. בעולם כולו זה בעלי בתים. צריך לתת להם שיעורים בהלכה ולהפיץ את התורה.

מי כמו רבי חיים הי"ו שהקים כאן במקום הזה כתרה של תורה. ברוך ה', המקום הזה לפני שנים היה פה צריף. אני זוכר שסיפר לי שמרן האבא היה כאן עוד לפני שהקימו את הבניין הזה, היה עפר, הוא תמיד היה מחזק. רבי חיים הי"ו שימשיך לעשות עוד כהנה וכהנה בעזרה שלכם, ובעזרה של העסקנים של שלוחא דרבנן, שימשיך עוד להפיץ תורה ויראה יחד עם אחי, הגאון הגדול רבי אברהם.

אני לא יודע, אני מתאר לעצמי, הוא עכשיו פנוי יותר. אז הוא יכול לתת פה שיעורים במקום הזה, אז רבי חיים ינצל אותו. מלא וגדוש, לא חסר איזה שיעורים לתת. בכל אופן, יזכה להגדיל תורה ולהאדירה, יזכה לזכות את הרבים, לארגן שיעורי תורה, להרחיב את הכולל, להרחיב את הישיבה הקדושה. ואני מברך את הבן היקר, רבי אליהו, שהוא כל הנטל זה עליו, הוא עושה הרבה. יזכה לראות נחת מכל יוצאי חלציו, יזכה להמשיך לזכות את הרבים, ותעשה עוד כהנה וכהנה, יגדיל תורה ויאדירה. נזכה כולנו לגאולה שלמה, אמן ואמן.

הרבה תורה. מי היה מאמין שבתל אביב יהיה ככה הרבה תורה, ציבור גדול של אברכים. ברוך ה' עולם התורה הספרדי התפתח בצורה שלא יאומן.

אני סיפרתי פעם שבחודש אלול תשכ"ט נפטר הרב כהנמן, ראש ישיבת פונוביז'. מרן היה אז הרב הראשי לתל אביב. בדיוק אז עבר מירושלים לתל אביב. כשנפטר הרב כהנמן, אבא הלך להלוויה והצטרפתי אל אבא להלוויה. היו שם הספרדים באידיש. הרב שך, הרב רוזנבסקי, הרב פוברסקי. כל מי שהיה שם דיבר באידיש. מרן לא ידע אידיש, ידע ערבית... מה עשה? הוא אמר משניות בעל פה קצת בקול רם כדי להשמיע לאוזנו וגם לאוזני. אמר משניות מסכת ברכות, מסכת שבת, מסכת עירובין, כמה מסכתות אמר אותן בעל פה. היה הרבה זמן ההספדים.

נגמרו ההספדים והחלה ההלוויה ללכת. ואז אני בתור בחור צעיר מסתכל ואני מחפש ספרדים ולא מוצא. כולם אשכנזים, בני ברקים. אמרתי לאבא: "אבא, תסתכל תראה, יש פה אלפים, יש פה רבבות, היכן הספרדים שלנו?". מרן הרים את הראש, אני זוכר, מסתכל על הציבור ואמר לי: "נכון, אתה צודק, כולם פה אשכנזים, אבל תדע, יבוא יום וגם לנו יהיה ככה בני תורה". זה היה לפני חמישים שנה, רבות! והיום רואים את זה. בזכות אותם עסקני ציבור, אותם שלוחא דרבנן שהם עוזרים ומסייעים בכל דבר של קדושה.

יש כסף במדינה, אל תפחדו. כשנבחרתי לרב, כתבתי איזה מכתב למישהו. היה איזה טעות באות אחת. לקחתי 'סיפקס' לתקן. צחקו עלי במשרד: "מה 'סיפקס'? נוציא עוד אחד חדש. מה אנחנו חוסכים בדפים?". הוציאו עוד פעם. יש כסף ברוך ה', רק צריך להוציא, והכל בצורה חוקית. העיקר לעזור לעולם התורה, לעזור לבני הישיבות, להרחיב את מספר בני התורה, להתרחב עוד ועוד ועוד, וגם לעזור לבעלי בתים.

מרן אף פעם לא הזניח את הבעלי בתים. יש

כבוד הרבנים הגדולים שנמצאים כאן, בראשם אחי הגדול, המרא דאתרא, הגאון רבי אברהם יוסף ה' ישמרהו ויחיהו. כבוד הרב הגדול, מעוז ומגדול, מקים עולה של תורה, רבי חיים רבי הי"ו, הוא ובנו היקר, רבי אליהו. כבוד הגאון רבי יוסף מוגרבי. הייתי אצלו בקהילה, בן פורת יוסף בן פורת עלי עיין, שימשיך עוד להגדיל תורה ולהאדירה. כבוד כל הרבנים שנמצאים כאן, כבוד שלוחא דרבנן, רבי חיים זברלו, שעושה ומעשה, שימשיך עוד לעשות כהנה וכהנה. קהל קדוש, מורי ורבותי...

הייתי עכשיו בחלוקת פרס על שם מרן האבא זצ"ל, שעשו בתל אביב. היו שם, בן פורת יוסף, מאות אנשים. וזו השהה הרביעית שעושים את זה. אני כיהנתי כיושב ראש ועד השופטים. כל החבורות, אלו שעלו לשלב הגמר, הגיעו אצלי.

אני ראיתי את החבורות, ונהניתי מאד לראות איך בחורים צעירים, ספרדים שלנו כולם, שוקדים על הלימוד, יושבים וכותבים תשובות, מוציאים פסקים, דברים חדשים שלא כתבו אותם באחרונים. הם צריכים ללמוד דבר מדבר, להביא ראיה, לדחות ראיה. דברים חדשים, אמרתי דווקא את זה אנחנו נבדוק. מה ההלכה בדבר הזה. מותר לקחת רימון, לשים ביד, לסחוט ושיצא המיץ בין האצבעות? דברים יפים, דברים חדשים, והכל מסתעף. ברוך ה',

ברכת הזק וברוך ונישר כה

בס"ד

למורנו ורבנו שליט"א

המנהיגנו בדרך ה' דרך אמת
"כי אורך ימים ושנות חיים ושלוש יוסיפו לך"

אחרונים חביבים
צוות העלון, העורכים,
הכותבים, המפיצים בארץ
ונחו"ל והקוראים
בברכת "תזכו לשנים רבות
נעימות וטובות וטובות"

לצוות הישיבה היקר והמסור הי"ו
המזכירים, התחזוקנים, המשב"קים,
הנהגים, הגבאים והמתנדבים
היועצים, צוות המחשוב,
נשות עטרת, וכל מי...
"כל מי שעוסק בצרכי ציבור
באמונה, הקב"ה ישלם שכרם"

לראש הכולל, לרמים, למשגיה,
ולמוסרי השיעורים שליט"א
ולרבני הקהילות
המוסרים נפשם למען הכלל
והפרט "ובכן צדיקים יראו
וישמחו, וישרים יעלוזו"

